

آیه «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ» اعلام خطر به فرعون‌های زمان است

آیت‌الله جوادی آملی ضمن تأکید بر اینکه قسم‌های ابتدای سوره فجر بیان‌گر برهان مسئله است، تصریح کرد: نباید بگویید قصه عاد و ثمود گذشته است، بلکه آیه «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ» به همه عاد و ثمود و فرعون‌های عصر اعلام خطر می‌کند.

آیت‌الله جوادی آملی ضمن تأکید بر اینکه قسم‌های ابتدای سوره فجر بیان‌گر برهان مسئله است، تصریح کرد: نباید بگویید قصه عاد و ثمود گذشته است، بلکه آیه «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ» به همه عاد و ثمود و فرعون‌های عصر اعلام خطر می‌کند.

به گزارش ایکننا؛ جلسه تفسیر قرآن کریم آیت‌الله جوادی آملی صبح امروز، ۲۷ بهمن برگزار شد. وی در این جلسه به تفسیر آیات سوره فجر پرداخت و سخنان خود را با تلاوت آیات ابتدایی سوره آغاز کرد: «وَ الْقَجْرَ (۱) وَ لِيَالِ عَشْرِ (۲) وَ الشَّفْعِ وَ الْوَتْرِ (۳) وَ اللَّيْلِ إِذَا يَسْرُ (۴) هَلْ فِيهِ رِئْسَانٌ (۵) أَمْ لَمْ يَلْمِزْ يَنْفِرْ (۶) إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْإِيمَانَ (۷) الَّتِي بَدَأْتُمْ فِيهَا الْكُفْرَ (۸) وَ تَمُودَ الَّذِينَ جَاءُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ (۹) وَ فِرْعَوْنَ ذِي الْأُوْتَانِ (۱۰) الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْيَلْدِ (۱۱) فَأَكْتَرُوا فِيهَا الْقِسَادَ (۱۲) فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ (۱۳) إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ (۱۴) فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَ نَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ (۱۵) وَ أَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ (۱۶) كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ (۱۷)».

وی توضیح داد: خداوند در قرآن به اموری سوگند یاد کرده است. سوگند خدا برای تضمین صدق خبر خود نیست؛ بلکه برهان مسئله است. وقتی خدا سوگند یاد می‌کند، ما را به استدلال و تحلیل علت مسئله هدایت می‌کند. به عنوان مثال، اگر کسی به آفتاب قسم بخورد که الآن روز است، به دلیل قسم خورده است. اگر کسی به قرآن قسم بخورد که پیامبر، فرستاده خداست، به دلیل قسم خورده است. تمام قسم‌های قرآن همین‌طور است.

وی افزود: بعد از این سوگندها فرمود اگر کسی «حجر» داشته باشد، می‌داند این قسم‌ها قسم سنگینی است. بعد می‌فرماید کسانی که بیراهه رفتند یا راه کسی را بستند ما هم راهشان را می‌بندیم. مهم‌ترین آنها را هم اسم می‌برد. بعد می‌فرماید نگوید اینها گذشته‌اند، نخیر، نقد روز است. یک وقت گفته می‌شود قصه نوح و عاد و ثمود برای چند سال قبل است. خیر، آن کسی که در کمین است الآن هم هست. برهان مسئله این است: «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ». مبادا کسی بگوید قصه نوح و عاد و ثمود گذشت.

آیت‌الله جوادی آملی یادآور شد: برهان قرآن کریم این است که یک وقت نگوید آن دوران گذشته است، آن کسی که کار در دست اوست، الآن هم حاضر است. آن کسی که پهلوی را از سر کار برداشت، الآن هم کار دست اوست. او الآن هم می‌تواند با استکبار و صهیونیست همان کاری را بکند که با پهلوی کرد. برهان مسئله این است. اگر می‌فرماید اگر کسی ذی حجر و عالم باشد می‌فهمد ما چه می‌گوییم برای همین است.

وی تصریح کرد: یک وقت خداوند می‌فرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ؛ وَ خَدَا رَا از آنچه ستمکاران می‌کنند غافل مپندار» (ابراهیم/۴۲). آیا معنای اینکه خدا غافل نیست این است که فقط صبر می‌کند تا در روز قیامت انتقام بگیرد؟ آن یک مرحله است. اما برهان مسئله این است که: «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ»، یعنی خداوند در مرصاد قرار دارد و رصد می‌کند. اگر کسی راه دیگری را ببندد و به بیراهه برود «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ». این اصل کلی است.

وی ادامه داد: این لیلی عشر در برخی روایات به دهه اول ماه ذی حجه که پایان بخش اربعین کلیمی است اشاره دارد. در این اربعین حضرت موسی مهمان خدا بود و نه غذایی خورد، نه خوابید، نه آبی خورد. چهل شبانه روز با خدا مناجات کرد. این چه مناجاتی است؟ این اربعین کلیمی برای کسانی که اهل چله گرفتن هستند منشا برکت است.

مفسر قرآن کریم تأکید کرد: پس «والفجر» سوگند به برهان است. آیه «وَ اللَّيْلِ إِذَا يَسْرُ» به دلیل «إِنَّ تَأْسِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيًّا؛ قطعاً برخاستن شب رنجش بیشتر و گفتار [در آن هنگام] راستین‌تر است» است. اما اینکه «لیالی عشر» را به صورت نکره آورده است به خاطر این است که نزد مردم آن روز معرفی شده است. در آن ده شب چه اتفاقی افتاده است که خداوند به آن سوگند یاد می‌کند؟

وی ادامه داد: خداوند از برخی کارها یاد می‌کند که در مقطع زمانی خودشان کم نظیر بودند؛ لذا می‌فرماید: إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْإِيمَانَ

الْعِمَادِ (۷) اَلَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِنْهَا فِي الْيَلَدِ (۸)». خداوند قدرت برخی ها را در صنعت بیان کرده است: « وَتَنْجِثُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا قَارِهِينَ؛ و هنرمندانه برای خود از کوه ها خانه های می تراشید» (شعرا/۱۴۹). اینها صنعت است. هم تراش سنگ های سنگین و استخراج آنها از دل کوه کار آنها بود که «لَمْ يُخْلَقْ مِنْهَا فِي الْيَلَدِ» و هم ساختن اهرام و امثال ذلک. لذا اینها هم در صنعت کم نظیر بودند و هم در حمل و نقل کم نظیر بودند.

وی افزود: قرآن چند نمونه را ذکر می کند ولی عمده آن است که کسی نگوید این دوران گذشته است. مگر مردم یک دوران جمع شدند انقلاب کردند عاد و ثمود را کنار گذاشتند؟ مگر مردم قیام کردند فرعون را کنار گذاشتند؟ خیر، قرآن می فرماید ما او را به دریا افکندیم. ما الآن در کمینیم. این «إِنَّ رَبَّكَ لِيَاْمِرُصَادٍ» به همه عاد و ثمود و فرعون های عصر اعلام خطر می کند. غرض این است که مومنین هم خوشحال باشند. به هر حال یکی در کمین ترامپ است که: «این همان چشمه خورشید جهان افروزست/ که همی تافت بر آرامگه عاد و ثمود». جامعه اسلامی هیچ وقت نباید ناامید باشد. وقتی خداوند قدرت این افراد را نسبت به قدرت ذات اقدس الهی می سنجد، می فرماید: «إِنَّ رَبَّكَ لِيَاْمِرُصَادٍ».